

ЗАЛЕЖНІСТЬ НАПРУГИ ДОТИКУ ВІД ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАЗЕМЛЮВАЛЬНОГО ПРИСТРОЮ

Коліушко Д.Г., Руденко С.С., Коліушко Г.М., Кашесв О.В.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

При проєктуванні заземлювального пристрою (ЗП) необхідно обрати оптимальну конструкцію, яка забезпечить значення нормованих параметрів ЗП нижче допустимих при мінімальній довжині заземлювачів. На рішення цієї задачі найбільш суттєво впливають наступні фактори: допустиме значення напруги дотику (U_t), ЕФХ ґрунту та значення струму КЗ. Визначення залежності U_t від ЕФХ ґрунту зручно виконати у вигляді сімейства кривих для фіксованих значень розміру ЗП, розміру комірки та поперечного перерізу заземлювача. Встановлення такої залежності з урахуванням зміщення обладнання відносно центру ЗП дозволить ввести відповідний коефіцієнт та врахувати ефект концентрації потенціалу електричного поля по краях ЗП. При рівномірній заземлювальній сітці найменше значення U_t буде в центрі ЗП.

Розрахунок виконано для ЗП розміром 15 м × 15 м, при комірці 3 м × 3 м (див. рис. 1,а). Схема ЗП є ідеалізованою, метою якої є продемонструвати якісну залежність. В цілому, в реальних підстанціях комірки ЗП не є правильними квадратами, мають більші розміри, як правило, не менше 6 м × 6 м та змінну глибину розташування заземлювачів, що пропонується врахувати при більш детальному дослідженні. Розрахунок проводився вздовж п'яти ліній обладнання: 1–5; 6–10; 11–15; 16–20; 21–25. На рис. 1 наведена залежність максимального значення U_t від місця розташування одиниці обладнання відносно центру ЗП, при струмі КЗ – 1 кА, для різних співвідношень питомого електричного опору. Кожна крива відповідає зміні U_t вздовж лінії обладнання, а цифрами позначено відповідне обладнання, для якого проводився розрахунок. При цьому для ґрунту типу Q (див. рис. 1,б) значення напруги дотику для ліній обладнання 6–10 та 16–20 співпали з точністю до десятих. Встановлено: значний вплив на коефіцієнт зміщення має напрямок заземлення обладнання, розташованого з краю ЗП, при ґрунті типу Q, на що вказує несиметричність кривих відносно центральної вісі ЗП (лінія обладнання 3;8;13;18;23), для ґрунту типу Н (див. рис. 1,в) такої залежності не спостерігається.

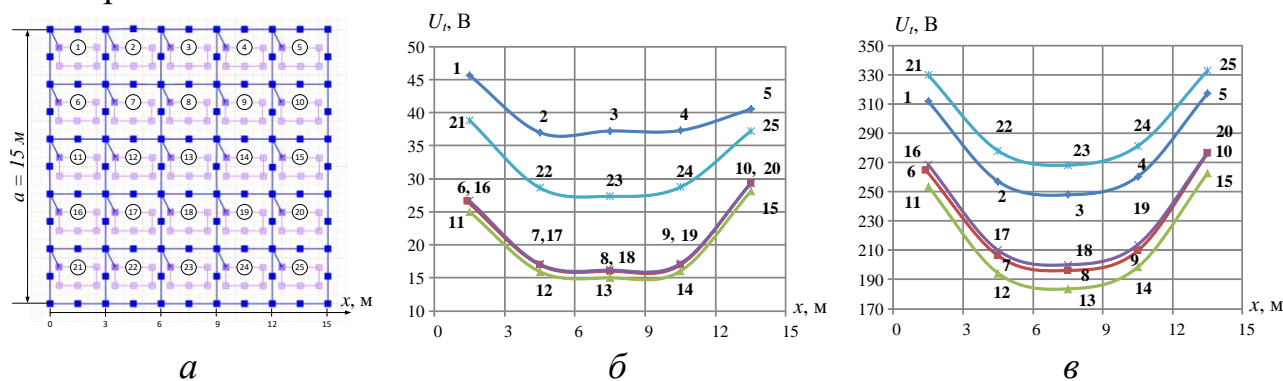

Рисунок 1 – Залежність U_t від ЕФХ ґрунту та розташування обладнання